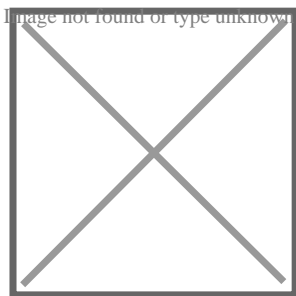


czwartek, 30.03.2023

Niedziela Palmowa w tradycji Kościoła

Liturgia Kościoła wspomina tego dnia uroczysty wjazd Pana Jezusa do Jerozolimy, o którym mówią wszyscy czterej Ewangelieści. Uroczyste Msze św. rozpoczynają się od obrzędu poświęcenia palm i procesji do kościoła. Zwyczaj święcenia palm pojawił się ok. VII w. na terenach dzisiejszej Francji. Z kolei procesja wzięła swój początek z Ziemi Świętej. To właśnie Kościół w Jerozolimie starał się bardzo dokładnie powtarzać wydarzenia z życia Pana Jezusa.



W IV w. istniała już procesja z Betanii do Jerozolimy, co poświadcza Egeria (chrześcijańska pątniczka pochodzenia galijskiego lub hiszpańskiego). Autorka tekstu znanego jako *Itinerarium Egeriae* lub *Peregrinatio Aetheriae ad loca sancta*. Według jej wspomnień w Niedzielę Palmową patriarcha otoczony tłumem ludzi wsiadał na osiołka i wjeżdżał na nim do Świętego Miasta, zaś zgromadzeni wierni, witając go z radością, ścielili przed nim swoje płaszcze i palmy. Następnie wszyscy udawali się do bazyliki Zmartwychwstania (*Anastasis*), gdzie sprawowano uroczystą liturgię. Procesja ta rozpowszechniła się w całym Kościele.

W Rzymie szósta niedziela Przygotowania Paschalnego początkowo była obchodzona wyłącznie jako Niedziela Męki Pańskiej, podczas której uroczystie śpiewano Pasję. Dopiero w IX w. do liturgii rzymskiej wszedł jerozolimski zwyczaj urzędzenia procesji upamiętniającej wjazd Pana Jezusa do Jeruzalem. Z czasem jednak obie te tradycje połączyły się, dając liturgii Niedzieli Palmowej podwójny charakter (wjazd i pasja). Jednak w różnych Kościołach lokalnych procesje te przybierały rozmaite formy, np. biskup szedł pieszo lub jechał na osłędzie, niesiono ozdobiony palmami krzyż, księgę Ewangelii, a nawet i Najświętszy Sakrament.

Pierwszą udokumentowaną wzmiankę o procesji w Niedzielę Palmową przekazuje nam Teodulf z Orleanu (+ 821). Niektóre przekazy podają też, że tego dnia biskupom przysługiwało prawo uwalniania więźniów.

Polskie zwyczaje

Dzisiaj odnowiona liturgia zaleca, aby wierni w Niedzielę Męki Pańskiej zgromadzili się przed kościołem, gdzie powinno odbyć się poświęcenie palm, odczytanie perykopy ewangelicznej o wjeździe Pana Jezusa do Jerozolimy i uroczysta procesja do kościoła. Podczas każdej Mszy św., zgodnie z wielowiekową tradycją, czyta się opis Męki Pańskiej (według relacji Mateusza, Marka lub Łukasza - Ewangelię św. Jana odczytuje się w Wielki Piątek). Obecnie kapłan w Niedzielę Palmową nie przywdziewa szat pokutnych, fioletowych, jak to było w zwyczaju dawniej, ale czerwone. Procesja zaś ma charakter triumfalny. Chrystus wkracza do świętego miasta jako Król i Pan. W Polsce istniał kiedyś zwyczaj, iż kapłan idący na czele procesji wychodził przed kościół i trzykrotnie pukał do zamkniętych drzwi kościoła, wtedy drzwi się otwierały i kapłan z wiernymi wchodził do wnętrza kościoła, aby odprawić uroczystą liturgię. Miało to symbolizować, iż Męka Zbawiciela na krzyżu otworzyła nam bramy nieba. Inne źródła przekazują, że celebrans uderzał poświęconą palmą leżący na ziemi w kościele krzyż, po czym unosił go do góry i śpiewał: „Witaj, krzyżu, nadziejo nasza!”

